

Arbeten utförda på byggnaderna på landskapets naturreservat år 2009-2010

Ålands
landskapsregering

Miljöbyrån 2010

Ålands naturreservat inrättas och förvaltas av miljöbyrån vid Ålands landskapsregering. På främst Nåtö och Björkör naturreservat har byggnaderna stora kulturhistoriska värden men används i viss mån i dag för andra ändamål än de ursprungligen var avsedda för. Då underhåll och reparationer på dessa planeras, görs detta gemensamt av en arbetsgrupp bestående av medlemmar från miljöbyrån och museibyran, för att undvika att museala värden på grund av okunskap går förlorade.

Eftersom de aktuella byggnaderna utgör en integrerad funktion i de reservat där de förekommer, är systemet även i dagsläget helt relevant och välfungerande.

Arbetsgruppen håller i regel två till tre möten i året, varvid man dels planerar kommande arbetsinsatser och dels utvärderar utförda arbetsinsatser.

Under åren 2009-2010 höll arbetsgruppen tre protokollförda möten och bland annat följande arbeten utfördes:

▪ Nåtö

- Fönsterrenoveringen avslutades för denna gång med lillstugans fönster.
- Under 2009 ägnades mycket arbete åt att "jaga" fukt – och mögelskador i våtrum, -särskilt i lillstugan, men också i mangårdens dusch/toalett.
- Att effektivisera energianvändningen ingår hela tiden i planeringen. Hösten 2009 installerades lagom före vintern en luftvärmepump till "verkstaden". Anordningen har hittills fungerat väl ända ner mot -15 C , sedan har direktverkande element fått träda in. Eftersom vintern 2009-10 blev kallare än tidigare år (liksom även 2010-11) är det svårt att ange hur mycket effektivare värmepumpen är i jämförelse med direktel, men detta finns ju redan noggrant utrett i teknisk litteratur.

Våtutrymmet i Lillstugan inreddes ursprungligen för att bli bastu, men det visade sej att behovet av ett tvättrum för hela stationen var större. Bastun blev i stället ett tvättrum med bastupanel och ett kakelklätt hörn med dusch. På 1970-talet fanns inga mögelproblem? Men kanske började många sådana då.

Nu finns ett fuktspärrat våtutrymme med rejäl plats för tvättmaskin och en duschkabin som hindrar vatten att stänka omkring. Ventilationen har fått en fläkt som ser till att fukten hamnar utomhus i stället för inne i byggnaden.

Även mangården fick förbättrad våtrumsventilation med rejäl takgenomföring och fläktsystem med fuksensorstyrd fläkt. Våtutrymmets "duschhörna" fick också kakelklädda väggar, eftersom den gamla våtrumstapeten börjat släppa i skarvarna.

"Pigkammaren" t.v. och dess farstu har också renoverats av tidigare nämnda orsaker. Golvet i farstun renslipades – en effektiv variant av golvsurning.

Hela vår "hamnanläggning" på Nåtö är i behov av renovering. En sådan är dock helt väderberoende, så väntan på isvinter har varit lång. Som synes blottlägger lågvattnet de understa stockvarven i brokistorna och det syns att hela sjöboden lutar "åt väster".

Här syns skicket på de nedre stockvarven tydligt. Till höger har kilar satts in för att sära på konstruktionen, för att sedan säkras med domkraft från insidan.

Problemet med sådana här "operationer" är att det inte normalt finns någon fast punkt som mothåll för de tunga lyft som behövs. Men med vinter får man det – i form av is.

Då kan till och med så tunga pjäser som traktor användas, vilket ökar lyftkraften och åtkomligheten märkbart. (Med fronskopa har man ju en liten "skylift").

Undertill är förstås de verkliga problemen. Kunskap, kilar, domkrafter och nytt virke gör skillnad.

▪ Björkör

I samband med tillsyningsmannens vistelse på platsen utförs en rad renoverings- och förbättringsarbeten. Bland mer omfattande åtgärder kan noteras:

- Mangårdsbyggnadens veranda renoverades invändigt och den gamla ”bastukaraktern” avvecklades till förmån för en med resten av huset stilmässigt mer överensstämmande interiör.
- De väggar där färgen börjat bli sliten målades. På mangårdens nordöstra vägg togs plåten bort och locklisterna byttes liksom den del av brädfodringen som var i behov av det.
- I ladugården sattes stödbjälkar in för att säkra innertaket samt påbörjades en renovering av kättar och ”inredning”.

Ladugårdens invändiga renovering tog sin början genom att stödbjälkar för innertaket sattes in. Även kättarna har börjats renoveras – arbete för regninga dagar.

I lillstugan monterades en 12v spisfläkt in.

- **Länsmangrund**

- Normal tillsyn och städning utfördes av tillsyningsmannen.

Mariehamn 31.12.2010

Naturvårdsintendent

Jörgen Eriksson

(Pämbild: Sjöboden på Nåtö med färdigrenoverade brokistor vintern 2010)

Aktuella händelser på naturreservaten:

http://www.regeringen.ax/socialomiljo/miljo/Just_nu_naturvard.pbs